

Din experiența de restaurare a colecțiilor Castelului Peleş (VII)

Reîntregirea a două oglinzi venețiene

LIVIU MUNTHIU

Complexitatea acțiunii de restaurare-conservare a colecțiilor Castelului Peleş a determinat ca atenția organizatorilor să se îndrepte și asupra celor două oglinzi venețiene cu nr. de inventar 9504 și 9505.

Ele sînt identice ca formă și se diferențiază doar prin coloritul florilor ornamentale din sticlă. Aspectul oglinzilor devenise neplăcut din cauza multelor piese lipsă, a încercărilor neizbutite de a se reface unele ornamente și a prafului cu aderență remarcabilă, care se depusese sub forma unei pelicule mate inestetice.

Pentru redarea aspectului cit mai apropiat de cel inițial, oglinzile au fost studiate în prealabil sub raportul numărului de piese componente, a felului și ordinii de fixare a acestora, a posibilităților de refacere a pieselor lipsă, cit și natura stratului reflectorizant aplicat pe suprafața de lemn.

Pentru o mai bună înțelegere a modului de lucru credem că este necesar să facem o sumară descriere a unei oglinzi. Părțile componente ale unei astfel de oglinzi sînt asamblate pe mai multe plăci (tăblii) din lemn de brad. Placa centrală (de bază) de formă dreptunghiulară cu laturile de 2,30 m × 1,17 m este încadrată în partea superioară de o placă ornamentală de formă triunghiulară (fronton) și alte două cu forme curbe. Oglinda propriu-zisă cu laturile de 1,68 m × 0,54 m este fixată pe tăblia centrală și este ornată de jur împrejur cu bile din sticlă fațetată și cite trei bare din sticlă cu secțiunea pătrată, spiralate.

În continuare spre exterior sînt montate trei registre după cum urmează:

- primul registru are o lățime de 0,10 m, formează un plan înclinat spre interior față de suprafața oglinzii și este compus din 8 fișii de oglindă;
- al doilea registru este mai lat (0,15 m) și mai înalt decît primul, compus tot din 8 fișii de oglindă, avînd suprafața paralelă cu aceea a oglinzii;
- registrul al treilea, cu 10 fișii și lat de 0,08 m, este înclinat spre exterior și delimitează marginile exterioare ale tăbliei centrale. La toate cele trei registre îmbinările fișiiilor de oglindă sînt mascate de cite o floare din sticlă colorată montată pe un buchet simetric de frunze din sticlă incoloră. Întrucît ornamentele aplicate care reprezintă flori din sticlă colorată, frunze volute și butoni din sticlă incoloră și transparentă nu mai apar simetric ca număr și mărime, nu s-a putut aprecia cu precizie numărul inițial al acestora.

În final, după asamblarea primei oglinzi s-a constatat că numărul pieselor montate se ridicase la 1 300 bucăți.

Operațiile practice de restaurare au început cu executarea unor fotografii color a întregului ansamblu și a unor detalii care au constituit martorii necesari remontării oglinzilor. Pe lîngă aceste fotografii în culori s-au executat numeroase schițe,

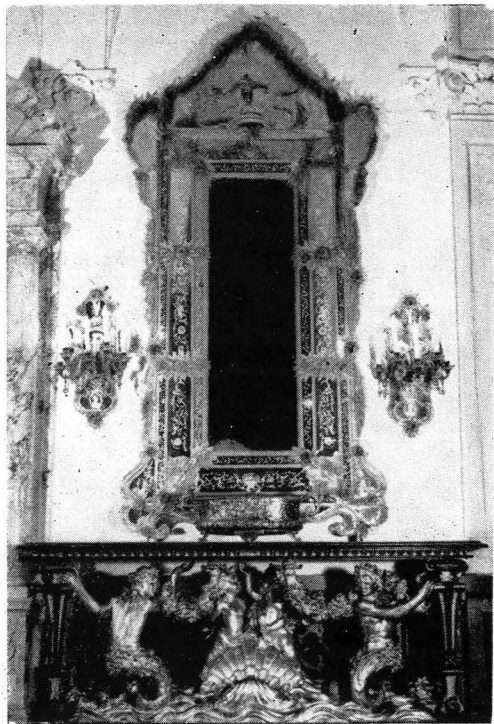
numerotări și notări de identificare. S-a trecut apoi la demontarea oglinzii în părțile ei componente.

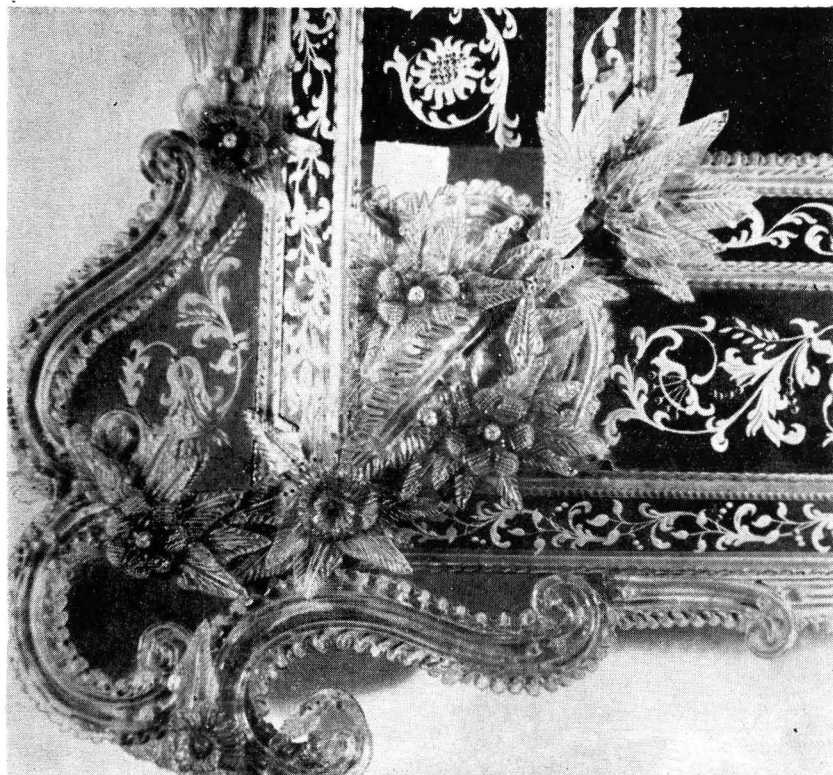
Sculele și instrumentarul cu care s-a lucrat au fost adaptate materialului casant (sticla) cu care am ajuns în contact. Astfel, pentru extragerea din suportul de lemn a butonilor și a cuielor cu cap de sticlă, a fost necesar să se modifice forma bacurilor unui clește, iar pe porțiunile de contact a acestora cu sticla s-au lipit petece din piele.

La demontarea frunzelor de sticlă de pe suport, s-au întîmpinat greutăți prin faptul că acestea erau fixate cu cite două cuițe al căror cap era îngropat în orificiile de trecere și astfel era eliminată posibilitatea de prindere a capului de cui. Extragerea cuielor a putut fi realizată cu ajutorul a două levieri din lemn care au fost acționate ca brațe de pirghie iar în cazuri extreme s-au aplicat pe cui lovituri de ciocan prin intermediul unei lame de oțel introdusă sub frunză.

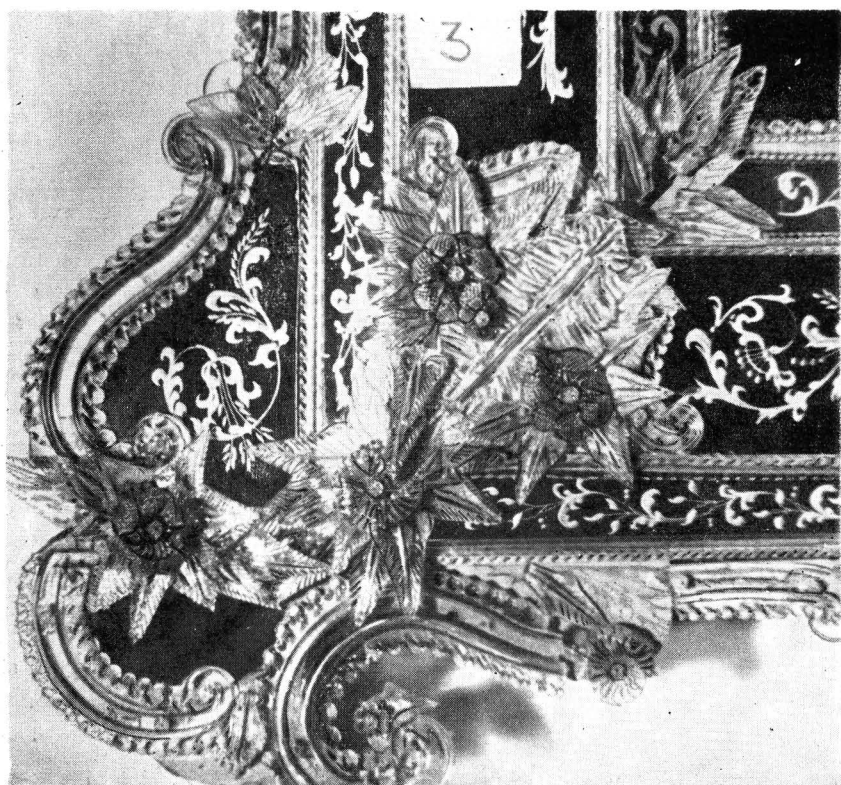
După demontare oglinzile s-au spălat pe față cu alcool iar reversul, pentru menajarea stratului

Oglindă venețiană. Plasarea inițială, în flancuri, a două aplici din sticlă de Murano

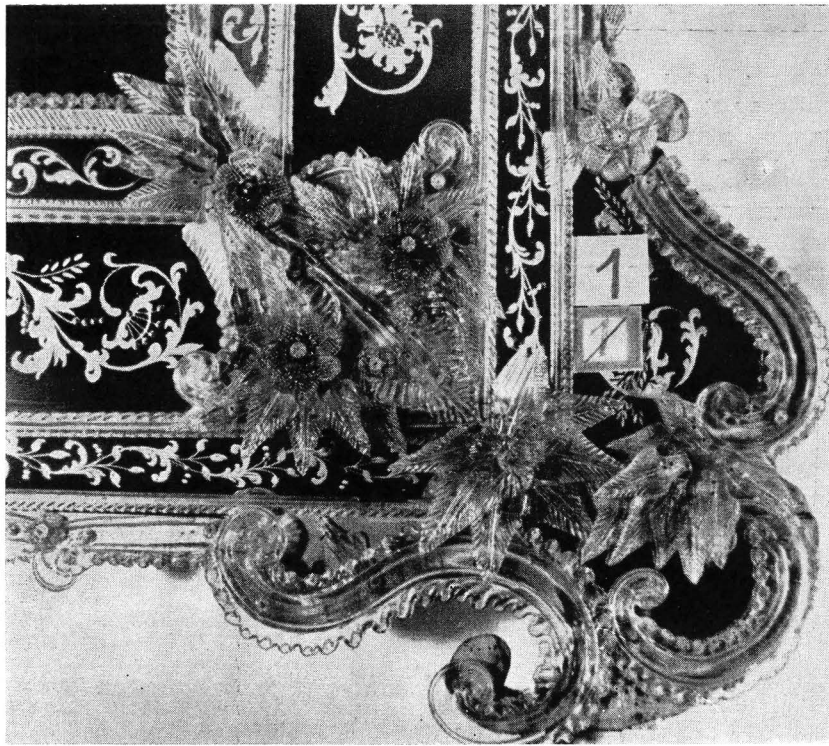

Oglindă venețiană. Detaliu înainte de restaurare. Se observă lipsa rozetelor centrale, a frunzelor marginale, numeroase orificii rămase fără cuiele decorative

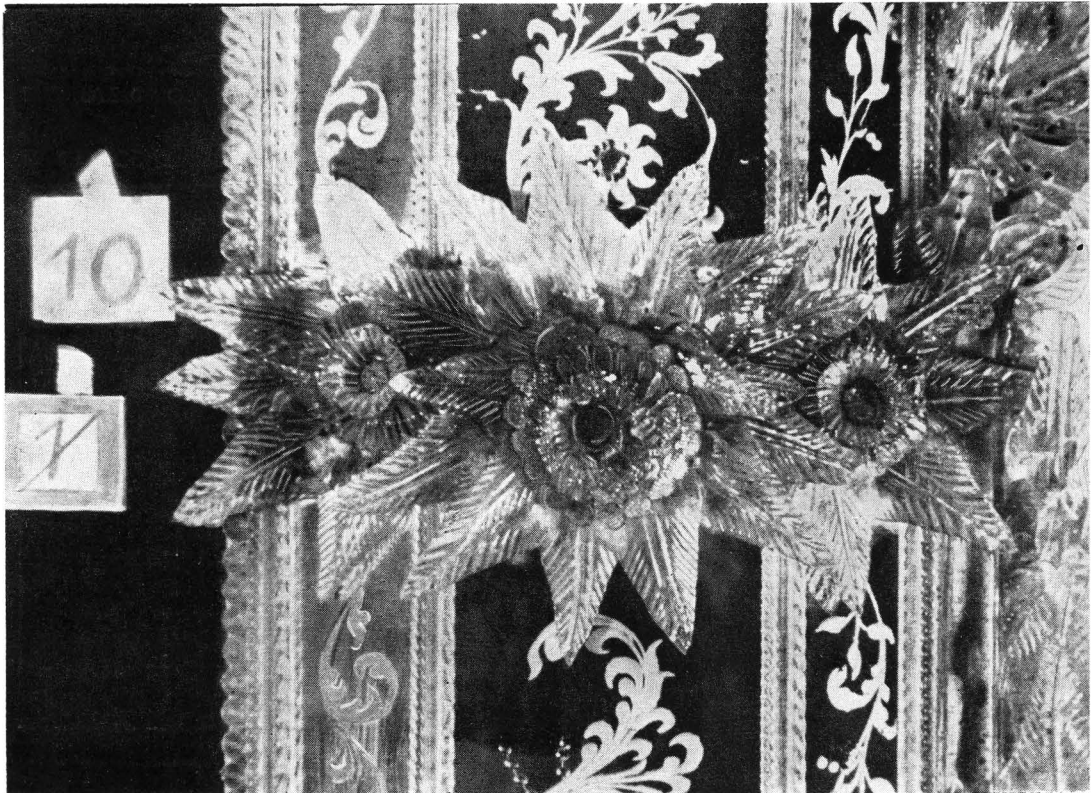

Oglindă venețiană. Detaliu înainte de restaurare. Între elementele decorative din sticlă de Murano care lipsesc se pot deduce baghete, volute.

Oglindă venețiană. Detaliu înainte de restaurare. Se observă neconcordanța între suportul de lemn și elementele decorative marginale din sticlă.

Oglindă venețiană. Detaliu înainte de restaurare. Elemente de sticlă lipsă.

Oglindă venețiană. Detaliu înainte de restaurare. Numeroase elemente lipsă lasă să se vadă suportul din lemn.

reflectorizant, s-a șters de praf cu o cirpă moale. Ornamentele din sticlă s-au spălat cu peria în apă caldă cu detergent neutru după care au fost clătite tot în apă caldă pentru a se grăbi uscarea lor în timpul ștergerii cu cirpa.

Oxizii fierului care s-au format pe toate cuiele au fost îndepărtați cu acid ortofosforic 20% și inhibitori. După o spălare abundentă în apă curgătoare, cuiele s-au clătit în apă distilată, s-au tamponat cu hirtie de filtru după fosfatare, apoi s-au uscat timp de 20 de minute la temperatura de 80 până la 100°C. Scoase din cuptor, cuiele s-au introdus în ulei de parafină, unde au rămas până la răcire apoi s-au întins pe o tablă pentru a se scurge. Surplusul de ulei s-a îndepărtat prin tamponare cu hirtie de filtru, evitându-se astfel pătarea sticlei.

Tablă de lemn a fost curățată mecanic și consolidată, porțiunile lipsă s-au înlocuit, iar suprafața „reflectorizantă” s-a reactivat prin aplicarea unui

strat de bronz de aluminiu în lac nitro cu patru la sută polimetacrilat de metil.

Ornamentele întregibile din sticlă ca: volute, frunze și flori au fost lipite cu ARALDIT 554, iar cele lipsă s-au confecționat la atelierele Combinatului Fondului plastic.

După terminarea operațiilor amintite s-a trecut la remontarea oglinzilor conform fotografiilor și schițelor-martor.

La montarea ornamentelor, pentru protejare, cuiele cu cap de sticlă au fost bătute cu ajutorul unui dorn de lemn pe care s-au aplicat loviturile de ciocan.

În această operație migăloasă a remontării oglinzilor, ne-am bucurat de ajutorul tovarăsei Kassai Ileana de la Muzeul Banatului din Timișoara. În lucrările pe care le-a executat a dovedit răbdare, atenție, pricepere, o bună cunoaștere a proprietăților materialelor.

Prin lucrările efectuate am reușit să redăm celor două oglinzi venețiene o bună parte din înfățișarea, strălucirea și frumusețea lor inițială.

MUZEUL COLECȚIILOR DE ARTĂ
EXPOZIȚIA: COPIII NOȘTRI — VIITORUL NOSTRU

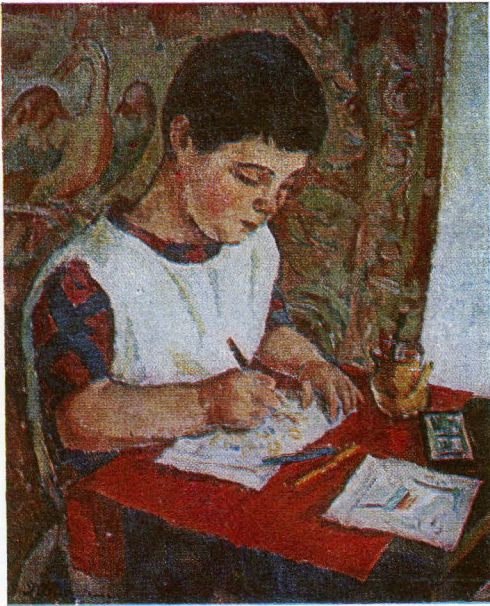
NICOLAE GRIGORESCU: Ciobănaș

ION GRIGORE: Urătorii

SAVA HENȚIA: Fetiță cu basma

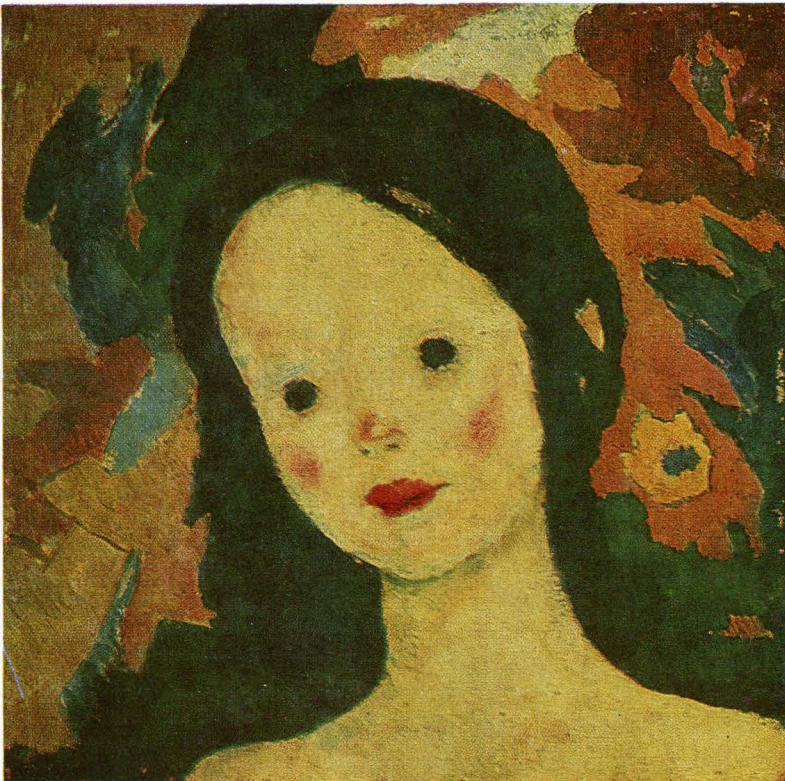

ȘTEFAN DIMITRESCU : Fetiță la pupitru

CAROLINA IACOB : Fetiță cu flori

NICOLAE
TONITZA :
Cap de fetiță